

אוניברסיטת בר-אילן – הפקולטה למשפטים

בס"ד, תשע"א סמסטר א', - מועד א' - 20.1.11

מבוא למשפט עברי - 99-111-01

מרצה: ד"ר יעקב חבה

משך הבחינה: שתיים ורבע. לא תינתן הארכה.
הוראות:

1. חומר עזר אסור בשימוש.
2. כתוב/כתבי בכתב יד ברור.
3. אין לחרוג ממספר העמודים המצויין.
4. יש לנמק כל תשובה. תשובה שאיננה מנומקת לא תזכה בניקוד.
5. מקום בו יש יותר מדעה אחת או שהתשובה תלויה בשינויי נסיבות יש לציין את כל הדעות או הנסיבות.

בהצלחה!!!

שאלה מספר 1 - 25 נקודות - עד 3/4 עמוד:

התלמוד במסכת בבא מציעא מתאר את המקרה הבא:

מעשה באדם ששמר על נזמים עבור חבירו. משבא בעל הנזמים לבקשם מהשומר, הסתבר שהשומר אינו זוכר היכן הניחם. בא העניין לפני רב נחמן אשר פסק שהשומר פשע בשמירתו, ועליו לשלם לבעלים את שוויים של הנזמים. משלא שילם השומר בהתאם לפסק דינו של רב נחמן, עיקל רב נחמן את ביתו של השומר לשם פירעון החוב. כעבור כשנתיים, נמצאו הנזמים על ידי השומר והתברר כי שוויים עלה. רב נחמן קבע כי הנזמים ישובו לבעליהם הראשון, והבית שעוקל יחזור אף הוא לבעליו הראשונים.

- א. על איזו הלכה הסתמך לדעתך רב נחמן? – הסבר/ירי ונמק/י.
- ב. האם הלכה זו מוסכמת? אם לא, מהן הדיעות השונות?
- ג. האם יש מקום לדעתך להבחין בין המקרה המתואר לבין אותה הלכה? פרטי/ ונמק/י.

שאלה מס' 2 - 30 נקודות - עד עמוד אחד:

המהר"ל מפראג בספרו באר הגולה כותב:

"...אלא רוצה לומר כמו שהשם יתברך אדון כל המעשים, וממנו נמצא עולם המורכב שיש בו דברים מתחלפים, ויש אחד הפך השני. וכך הוא דבר זה, שכל דבר יש לו בחינות מתחלפות, שאין העולם פשוט שלא יהיה בו חילוף בחינות..."

- א. נסה/י לשער ביחס למה נכתבו הדברים – על מה המהר"ל בא לענות.
- ב. הבא/יאי ראיות מהחומר הנלמד לעמדה העולה מדבריו.
- ג. האם קיימת גם עמדה שונה – פרטי/ והבא/יאי לה ראיות

שאלה מספר 3 - 20 נקודות - עד 3/4 עמוד:

- א. הרמב"ם מונה שלושה חלקים לתורה שבעל פה – מהם? פרטי/ והסבר/ירי.
- ב. באיזה מן החלקים תיתכן מחלוקת? נמק/י.

שאלה מס' 4 – 25 נקודות – עד 3/4 עמוד:

ראובן מצא גור כלבים. הגור נמצא משוטט ברחובות רמת גן, שרוב תושביה אינם מקפידים על שמירת תורה ומצות, עם זאת רובם ככולם שומרי חוק. הגור מצא חן בעיניו של ראובן, והוא החליט לאמץ אותו לעצמו. הוא סיפר על כך למכריו וידידיו הרבים בשכונה, שאף ראו אותו מטייל להנאתו עם הגור.

כעבור כחודשיים, התדפק שמעון על דלתו של ראובן, טען כי הוא בעליו של הגור, ואף נתן סימני זיהוי.

ראובן הספיק בינתיים להיקשר לכלב, והוא מבקש להשאירו אצלו. שמעון, כאמור, מבקש כי הכלב יועבר אליו.

חווה/י דעתך באשר לעמדתו של המשפט העברי.